

ale

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	05. 11. 2020
L.dz.	zał.
Podpis

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

PSZ.II.431.25.2019

wo kmj

Kielce, dnia 02.11.2020 r.

**Dyrektor
Centrum Administracyjnego
Domów dla Dzieci i Młodzieży
Łoniów 124
27-670 Łoniów**

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym przeprowadzonej w dniach 6-9 października 2020 r. w Domach dla Dzieci i Młodzieży nr 1, 2, 3 i 4 w Łoniowie.

Kontrolą objęty został następujący zakres:

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.
2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.
4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 8211).

Kontrolą objęty został stan aktualny na dzień kontroli, dotyczący funkcjonowania placówek i wychowanków.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Anna Krupa-Pawłowska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 513/2020 z dnia 02.10.2020 r.- inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 514/2020 z dnia 02.10.2020 r.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Domy dla Dzieci i Młodzieży nr 1, 2, 3 i 4 w Łoniowie są jednostkami organizacyjnymi systemu pieczy zastępczej, prowadzonymi przez Powiat Sandomierski.

Wszystkie cztery placówki funkcjonują na odrębnych nieruchomościach w domkach jednorodzinnych. Każda placówka stanowi odrębność organizacyjną, spełniającą warunki mieszkaniowe, o których mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Domy funkcjonują w oparciu o Statuty i Regulaminy Organizacyjne. Statuty przyjęte zostały Uchwałą nr XL/245/2013 Rady Powiatu w Sandomierzu z dn. 31.12.2013 r. Natomiast Regulaminy Domów przyjęte zostały przez Zarząd Powiatu w Sandomierzu w dn. 16.12.2013 r. następującymi uchwałami: Dom nr 1 – Uchwała nr 525/2013, Dom nr 2 – Uchwała nr 527/2013, Dom nr 3 – Uchwała nr 528/2013, Dom nr 4 – Uchwała nr 529/2013.

Wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną oraz organizacyjną wszystkich placówek zapewnia Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie, powołane Uchwałą nr XL/245//2013 Rady Powiatu w Sandomierzu z dn. 31.12.2013 roku. Uchwałą nr IX/73/2019 Rady Powiatu w Sandomierzu z dn. 25.06.2019 r. wprowadzono zmiany do Statutu Centrum i Domów określające wiek dzieci przebywających w placówkach zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 2). W opinii osób kontrolujących w tym samym zakresie należy zmienić zapisy Regulaminów Organizacyjnych Domów.

Domy dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie nr 1, 2, 3 i 4

Domy dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie nr 1, 2 i 3 zgodnie z Regulaminami Organizacyjnymi są placówkami typu socjalizacyjnego, natomiast Dom nr 4 jest placówką typu interwencyjnego. Placówki typu socjalizacyjnego przeznaczona są dla 12 wychowanków (łącznie 36 miejsc), natomiast placówka interwencyjna dla 10 wychowanków.

Każdy z Domów posiada wyodrębniany adres oraz NIP i REGON:

- **Dom dla Dzieci i Młodzieży nr 1**, adres: Łoniów 121, NIP: 8641950627, REGON: 260746070-00020. W czasie kontroli w Domu nr 1 umieszczonych było 11 wychowanków w wieku od 5 do 19 lat, w tym 5 chłopców i 6 dziewczynek. Dwoje dzieci (rodzeństwo w wieku 5 i 7 lat) w maju 2020 r. zostało przyjętych do placówki nr 4 w trybie interwencyjnym za zgodą Wojewody, następnie dzieci zostały przeniesione do Domu nr 1. Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2009 r. – 1 dziecko, od 2010 r. – 3 dzieci, od 2013 r. – 2 dzieci, od 2017 r. – 1 dziecko, od 2019 r. – 2 dzieci, od 2020 r. – 2 dzieci. Spośród dzieci: 9 pochodzi z powiatu sandomierskiego, 1 z powiatu starachowickiego i 1 z miasta Jastrzębie Zdrój. Poprzednim miejscem pobytu dzieci były: dom rodzinny (10) i rodzina zastępcza (1). W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 3 wychowanków (1 wychowanek usamodzielniał się i powrócił do domu rodzinnego, 1 wychowanka została przeniesiona do Domu nr 4 z uwagi na ciążę, 1 wychowanek został przeniesiony do Domu nr 3).

- **Dom dla Dzieci i Młodzieży nr 2**, adres: Łoniów 122, NIP: 8641950633, REGON: 260746070-00038. W czasie kontroli w Domu nr 2 umieszczonych było 10 wychowanków w wieku od 9 do 17 lat, w tym 7 chłopców i 3 dziewczynki. Dziecko w wieku 9 lat przebywa w placówce wraz ze starszym rodzeństwem. Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2012 r. – 4 dzieci, od 2019 r. – 6 dzieci. Wszystkie dzieci pochodzą z powiatu sandomierskiego, a ich poprzednim miejscem pobytu był dom rodzinny. W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 4 wychowanków, z czego 3 powróciło pod opiekę matki, natomiast 1 wychowanek został przeniesiony do Domu nr 1.

- **Dom dla Dzieci i Młodzieży nr 3**, adres: Łoniów 123, NIP: 8641950656, REGON: 260746070-00045. W czasie kontroli w Domu nr 3 umieszczonych było 12 wychowanków w wieku od 3 do 22 lat, w tym 10 chłopców i 2 dziewczynki. Rodzeństwo w wieku 3 – 9 lat zostało przeniesione na mocy postanowienia sądu do placówki z rodziny zastępczej z uwagi na brak możliwości umieszczenia w innej, rodzinnej formie pieczy na terenie powiatu. Natomiast chłopiec w wieku 7 lat od urodzenia przebywał wraz matką w placówce. Po

opuszczeniu placówki w czerwcu 2020 r. przez matkę, która ma ograniczoną władzę rodzicielską dziecko nadal przebywa w placówce. Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2009 r. – 1 dziecko, od 2010 r. – 2 dzieci, od 2011 r. – 1 dziecko, od 2013 r. – 3 dzieci, od 2016 r. – 1 dziecko, od 2018 r. – 1 dziecko, od 2019 r. – 1 dziecko, od 2020 r. – 2 dzieci. Spośród dzieci: 10 pochodzi z powiatu sandomierskiego, 1 z powiatu kieleckiego i 1 z powiatu Nowy Tomyśl. Poprzednim miejscem pobytu dzieci były: dom rodzinny (6) i rodzina zastępcza (5); jedno dziecko od urodzenia umieszczone przy matce w placówce. W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 2 wychowanków, z czego 1 powrócił do domu rodzinnego, a 1 został umieszczony w domu pomocy społecznej.

- **Dom dla Dzieci i Młodzieży nr 4**, adres: Łoniów 124, NIP: 8641950662, REGON: 260746070-00052. W czasie kontroli w Domu nr 4 umieszczonych było 11 wychowanków w wieku od 1 roku do 18 lat, w tym 7 chłopców i 4 dziewczynki (1 dziecko ponad limit umieszczone zostało w placówce za zgodą Wojewody). Spośród 5 dzieci poniżej 10 r. ż. - 3 zostało umieszczanych wraz z rodzeństwem, natomiast 2 najmłodszych dzieci przebywało w placówce wraz z matkami. W dniu kontroli tj. 09.10.2020 r, jedna z matek po osiągnięciu pełnoletności wraz z dzieckiem opuściła placówkę, natomiast 1 dziecko, którego matka już opuściła placówkę nadal w niej pozostaje do czasu uregulowania sytuacji prawnej. Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2013 r. – 1 dziecko, od 2019 r. – 2 dzieci, od 2020 r. – 8 dzieci. Wszystkie dzieci pochodzą z powiatu sandomierskiego. Poprzednim miejscem pobytu dzieci był dom rodzinny (9), natomiast 2 dzieci od urodzenia umieszczonych było przy matkach w placówce. W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 7 wychowanków, z czego 3 się usamodzielnili i powrócili do domu rodzinnego, 2 wychowanków zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej, 1 dziecko zostało przeniesione do placówki w Tarnowie, 1 wychowanka przeniesiono do Domu nr 3.

Wszystkie dzieci umieszczone zostały w placówkach na mocy postanowień sądu, co jest zgodne z art. 35 ust. 1 ustawy. Mając na uwadze, że w placówkach przebywają dzieci poniżej 10 r.ż., należy podjąć niezwłoczne działania zmierzające do umieszczenia dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w każdej z placówek wynosi 4 400,00 zł.

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.

Całodobową opiekę i wychowanie dzieciom i młodzieży przebywającym w czterech placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Łoniowie zapewnia zatrudniona kadra. Struktura zatrudnienia w poszczególnych domach wygląda następująco: Dom nr 1 – 5 wychowawców i 1 opiekun, Dom nr 2 – 5 wychowawców, Dom nr 3 – 5 wychowawców i 1 opiekun, Dom nr 4 – 7 wychowawców i 2 opiekunów. Ponadto w opiece nad dziećmi pomagają specjaliści zatrudnieni w placówkach tj.: pracownik socjalny i psycholog.

W trakcie kontroli przeanalizowano akta osobowe 9 nowo przyjętych pracowników, z których trzech nie spełnia wymogów co do kwalifikacji, o których mowa w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Osoby, te zostały zatrudnione na stanowisku opiekuna. Zgodnie z w/w przepisami w placówce opiekuńczo – wychowawczej może być zatrudniona osoba na stanowisku opiekuna dziecięcego, która ukończyła szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarstwa albo studia pedagogiczne. W zał. nr 1 cz. I wykazano, że jedna z tych osób posiada licencjat z ekonomii, druga licencjat z zarządzania i marketingu, natomiast trzecia ma wykształcenie wyższe mgr - ukończoną filologię polską. Jedna z w/w osób jest w trakcie uzupełniania kwalifikacji, w aktach osobowych znajdowało się zaświadczenie z dnia 30.09.2020 r. z Wyższej Szkoły Nauk Pedagogicznych w Warszawie w związku z podjęciem studiów podyplomowych na kierunku przygotowanie pedagogiczne i pedagogika opiekuńczo – wychowawcza z pomocą pedagogiczną. W przypadku pozostałych dwóch osób dyrektor Centrum złożyła stosowne wyjaśnienie (zał. nr 3), zgodnie z którym zobowiąże pracowników do uzupełnienia kwalifikacji.

Opieka nad wychowankami sprawowana jest zgodnie z kwartalnym planem pracy opracowanym dla każdej z placówek. Praca wychowawców i opiekunów odbywa się w następujących godzinach: 6:30-14:30, 14:30-22:30; 22:30-6:30. W porze dziennej dyżur pełni 1 lub 2 osoby – wychowawca lub opiekun (zał. nr 4). Wychowawcy i opiekunowie potwierdzają obecność w pracy w listach obecności (zał. nr 5), a w przypadku konieczności zmiany godzin dyżuru odnotowują ten fakt w formie oświadczeń wskazując w jaki dzień, w jakich godzin i z kim dokonano zmiany (zał. nr 6). W opinii osób kontrolujących opiekunowie nieposiadający kwalifikacji zgodnych z ustawą nie powinni pełnić samodzielnych dyżurów. Ponadto zgodnie z regulaminem Domów do zadań i obowiązków na stanowisku opiekuna należy wspieranie pracy wychowawcy w celu zapewnienia prawidłowej opieki i bezpieczeństwa.

Opieka nocna sprawowana jest w godzinach od 22:30 do 6:30, wówczas zgodnie z zapisem § 11 ust. 2 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, opiekę sprawuje co najmniej 1 osoba pracująca z dziećmi. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, iż opieka nocna sprawowana jest w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór nad dziećmi, poprzez kilkukrotne obchody nocne przeprowadzane przez osobę pełniącą dyżur. Czynność ta odnotowywana jest w *Zeszytach dyżurów nocnych* (zał. nr 7), który prowadzony jest dla każdego Domu oddzielnie i zawiera: datę, czytelny podpis osoby dyżurującej i uwagi. (np.: noc spokojna, bez uwag, ból zęba dziecka, problemy z zaśnięciem, późny powrót wychowanka do placówki, patrol policji – badanie alkomatem). W trakcie analizy zeszytów zwrócono uwagę, że niektórych dniach brakowało informacji o godzinach obchodów.

W Domach prowadzone są *Zeszyty bieżącego funkcjonowania placówki* (zał. nr 8), w których wychowawcy przekazują sobie najistotniejsze informacje związane z potrzebami dzieci i placówki (np.: konieczność odbioru okularów, wizyta u lekarza, złożenie zamówienia na żywność, odwiedziny bliskich, przygotowanie rzeczy na basen, powrót z przedszkola itp.).

Wewnętrznym dokumentem regulującym funkcjonowanie Domów jest *Katalog procedur postępowania w Centrum Administracyjnym Domów dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie*, wprowadzony Zarządzeniem nr 8 Dyrektora Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci i Młodzieży z dn. 14.04.2020 r. W dokumencie zostały opisane procedury związane m.in.: z przyjęciem dziecka do placówki, odwiedzinami osób bliskich, urlopowaniem do domów rodzinnych, zwalnianiem się poza teren placówki, postępowaniem w razie konieczności umieszczenia dziecka w szpitalu, postępowaniem wobec wychowanka znajdującego się pod wpływem środków odurzających, uszkodzeniem lub zniszczeniem mienia, łamaniem praw dziecka, wyjść i wycieczek poza placówkę, kieszonkowym i inne.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz z zapisów zwartych w *Procedurze zwalniania dzieci poza teren placówki* wynika, że samodzielnie opuszczać Domy mogą wychowankowie po ukończeniu 10 r.ż. tylko po uzyskaniu zgody wychowawcy, w czasie wolnym przeznaczonym do dyspozycji dziecka. Wyjścia dzieci odnotowywane są w *Zeszytach wyjść* (zał. nr 9), które zawierają: datę, imię i nazwisko dziecka oraz czas przebywania poza placówką bez wychowawcy, czytelny popis wychowawcy zwalnającego, uwagi. Z analizy wpisów w kartach wyjść wynika, że dzieci wychodzą głównie na spacer, plac zabaw, trening, na mecz, do znajomych. Odnotowywane są także samowolne wyjścia wychowanków. W *Zeszytach* prowadzonym w Domu nr 3 wpisy dotyczące wyjść zawierają podpis wychowanków, natomiast w pozostałych Domach brak podpisów.

W Domach dla Dzieci i Młodzieży stosowany jest system nagród i kar, który został opisany w załączniku nr 1 cz. II i jest taki sam dla wszystkich placówek. Nagrody to: podwyższenie kieszonkowego, wyjazd np. do kina, wycieczka, nocny maraton filmowy. Natomiast karą może być: sprzątanie terenu wokół domu (jednorazowo lub codzienne), zakaz korzystania z telefonu (od 1 dnia do 2 tygodni), obniżenie kieszonkowego do 10 zł, dodatkowy dyżur (jednorazowo bądź do tygodnia). Z uzyskanych w trakcie kontroli informacji wynika, że katalog nagród i kar został uzgodniony na spotkaniu kadry z wychowankami w dn. 21.11.2019 r. Nagrody są odnotowywane w *Kartach nagród* (zał. nr 10), która zawiera: imię i nazwisko wychowanka, datę, informację za co dziecko dostało nagrodę, rodzaj nagrody, imię i nazwisko osoby przyznającej nagrodę, podpis wychowanka. Z analizy kart wynika, że wychowankowie są nagradzani m.in. za pomoc w pracach ogrodowych, opiekę nad psem, poprawę zachowania, odrabianie lekcji itp. Dodatkowo wśród nagród w kartach wskazano pochwałę lub słodycze. Natomiast kary są odnotowywane w *Kartach kar* (zał. nr 11), która zawiera: imię i nazwisko wychowanka, datę, rodzaj przewinienia, okres trwania kary, imię i nazwisko osoby nakładającej konsekwencje, podpis wychowanka. Z analizy kart wynika, że wychowankowie otrzymują karę m.in. za: pogorszenia zachowania i nieodrabianie lekcji, złe zachowanie poza placówką, obrażanie innych, wulgaryzmy, ucieczki z placówki, zniszczenie przedmiotów itp.

Z analizy dokumentacji wychowanków oraz szczegółowej informacji zawartej w zał. nr 1 cz. I wynika, że obecnie w Placówkach przebywa łącznie 14 wychowanków, którzy sprawiają trudności wychowawcze (w Domu nr 1 – 5 wychowanków, w Domu nr 2 – 4 wychowanków, w Domu nr 3 – 4 wychowanków, w Domu nr 4 – 2 wychowanków). Trudności w funkcjonowaniu wychowanków wynikają głównie z zaburzeń zachowania i rozwoju oraz trudnej sytuacji rodzinnej. Trudności te przejawiają się m.in. poprzez: problemy szkolne, wagarowanie, konflikty rówieśnicze, niespektowanie zasad, agresję, wulgaryzmy, samookaleczenia, niszczenie mienia, ataki złości, samowolne opuszczanie placówki, spożywanie alkoholu itp. Wychowawcy na bieżąco reagują na niewłaściwe zachowania poprzez rozmowy dyscyplinujące i wspierające, uświadamiają konsekwencje zachowań wychowankom, współpracują ze szkołami i specjalistami. Natomiast dyrektor informuje sąd o zaistniałych sytuacjach, a w uzasadnionych przypadkach kieruje do sądu wnioski o umieszczenie wychowanka w MOS lub MOW. Wychowankowie przejawiający największe trudności objęci są pomocą psychologa w placówce oraz korzystają z pomocy specjalistycznych instytucji poza placówką tj.: poradni zdrowia psychicznego, poradni psychologiczno – pedagogicznej, szpitalnych oddziałów psychiatrii dziecięcej. Ponadto

sposób postępowania w sytuacjach nagłych takich jak: wypadek, samowolne opuszczenie placówki, agresja fizyczna wychowanków, znajdowanie się dziecka pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych, kradzieży, próby samobójczej lub innych zachowań destrukcyjnych zostały opisane w *Katalogu procedur postępowania w Centrum Administracyjnym Domów dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie*.

Jednym z zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej jest przygotowanie wychowanków do usamodzielnienia. W trakcie kontroli przeanalizowana została dokumentacja 5 usamodzielnianych wychowanków. Proces usamodzielniania wychowanków odbywa się zgodnie z terminami i zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokumentacja w tym zakresie prowadzona jest przez pracownika socjalnego i zawiera: *wskazanie opiekuna usamodzielnieni wraz z oświadczeniem opiekuna usamodzielnienia, opracowany indywidualny program usamodzielnienia podpisany przez wychowanka, opiekuna oraz zatwierdzony przez PCPR*. Ponadto w teczkach znajdowały się *weryfikacje IPU*, przekazywane do PCPR celem zatwierdzenia oraz notatki służbowe spisane na okoliczność rozmowy z usamodzielnianym wychowankiem (zał. nr 12).

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w placówkach organizowane są spotkania kadry z wychowankami, zgodnie z zaleceniami wydanymi w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2019 r. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu protokoły z zebrań z wychowankami, które odbyły się w bieżącym roku w dniach 10 stycznia, 22 kwietnia i 6 września. Podczas spotkań omówiono następujące tematy: segregacja odpadów, obowiązki szkolne i domowe, higiena osobista, zagrożenia wynikające z przypadkowych kontaktów, spożywanie alkoholu. Jedno spotkanie odbyło się z udziałem przedstawiciela policji i dotyczyło konsekwencji opuszczania placówki przez osoby powyżej 13 r.ż. w okresie epidemii. Do protokołów zostały załączone listy obecności wychowanków.

Podsumowując stwierdzić należy, że Domy dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie wypełniają funkcję opiekuńczo-wychowawczą wobec dzieci w nich umieszczonych. Zadanie w zakresie kwalifikacji osób zatrudnionych na stanowisku opiekunów realizowane jest nieprawidłowo z uwagi na fakt, że osoby zatrudnione na w/w stanowisku nie posiadają kwalifikacji zgodnych z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto do placówek przyjmowane są dzieci poniżej 10 r.ż., co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Uwagi osób kontrolujących dotyczą stwierdzenia w kilku przypadkach braku godzin obchodów nocnych oraz braku podpisów wychowanków w Domach nr 1, 2, i 4

w *Zeszycie wyjść*. Pozostałe zadania związane z opieką i wychowaniem realizowane są prawidłowo.

2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

Sytuacja prawna wychowanków umieszczonych w poszczególnych Domach przedstawia się następująco:

- **Dom nr 1** – w przypadku 3 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską; rodzice 5 wychowanków zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, 3 z nich zgłoszono do ośrodka adopcyjnego; na dzień kontroli w placówce przebywał jeden pełnoletni wychowanek. Ponadto jeden wychowanek jest sierotą, opiekę prawną nad chłopcem sprawuje babcia; w stosunku do jednej z wychowanek matka jest pozbawiona praw rodzicielskich, natomiast w pełni praw jest ojciec, który nie kontaktuje się z dzieckiem. Podjęte zostały działania mające na celu uregulowanie sytuacji w/w dzieci. Spośród wychowanków placówki: 4 utrzymuje regularne kontakty z rodziną i osobami bliskimi, 7 ma sporadyczny kontakt;
- **Dom nr 2** – spośród dzieci przebywających w placówce 5 ma uregulowaną sytuację prawną, w tym 4 zostało zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego, natomiast w przypadku jednego wychowanka procedura zgłoszenia do ośrodka jest w trakcie realizacji; w stosunku do 5 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską. Spośród wychowanków 6 ma sporadyczny kontakt z rodzicami lub osobami bliskimi, natomiast z 4 dzieci rodzice i osoby bliskie kontaktują się regularnie;
- **Dom nr 3** – 3 wychowanków ma uregulowaną sytuację prawną, w tym 2 zostało zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego, w przypadku 8 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską; ponadto w placówce przebywa jeden pełnoletni wychowanek. Regularne kontakty z rodzicami lub osobami bliskimi ma 9 dzieci, natomiast 3 wychowanków utrzymuje sporadyczny kontakt, 2 dzieci nie utrzymuje żadnych kontaktów z rodzicami i osobami bliskimi;
- **Dom nr 4** – spośród wychowanków przebywających w placówce 1 ma uregulowaną sytuację prawną i jest w trakcie zgłaszania procedury adopcyjnej, w przypadku pozostałych 10 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską.

Z informacji zawartych w zał. nr 1 cz. III wynika, że w kontrolowanym okresie tj. od 1 stycznia 2020 r. do 6 października 2020 r. do Sądu Rejonowego w Sandomierzu w dniu 24.09.2020 r. złożono 2 wnioski (zał. nr 13 i nr 14), o których mowa w art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: *dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej*

składa do właściwego sądu wniosek wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej). Z analizy dokumentacji wynika, że w przypadku jednego z wychowanków termin złożenia wniosku przypadła na marzec 2019 r., natomiast w drugim przypadku na grudzień 2019 r., zatem wnioski, o którym mowa powyżej zostały złożone po terminie.

W związku z powyższym dyrektor placówek została zobowiązana do terminowego przekazywania do sądów wniosków, o których mowa w art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań placówki należy umożliwianie dzieciom kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej oraz podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny. Jak wynika z dokumentacji, placówki umożliwiają wychowankom kontakty z rodzicami oraz osobami bliskimi. Zabiegają również o to, aby rodzice utrzymywali kontakt ze swoimi dziećmi, zarówno podczas odwiedzin w placówce, poprzez kontakt telefoniczny, jak i urlopowanie. Kwestię odwiedzin dzieci w placówce reguluje *Procedura postępowania podczas odwiedzin rodziców, rodzeństwa kolegi lub koleżanki w placówce* opracowana w kwietniu 2020 r.

Informacje o kontaktach rodziców/osób bliskich z wychowankami odnotowywane są w *Zeszytach bieżącego funkcjonowania placówki*, które prowadzone są przez wychowawców w każdej placówce. Najczęstszą formą kontaktów odnotowywaną w *Zeszytach* są odwiedziny w placówce lub rozmowa telefoniczna. Dodatkowe informacje nt. kontaktów wychowanków z osobami bliskimi zawarte są także w *Karcie pobytu dziecka w obszarze „Relacje dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku”*.

Urlopowania wychowanków do domu rodzinnego odbywają się zgodnie z *Procedurą dotyczącą urlopowania dzieci do domu rodzinnego w dni wolne od nauki szkolnej*. Analiza dokumentacji wykazała, że urlopowania dzieci do rodziców lub osób bliskich w weekendy, wakacje, ferie oraz dni świąteczne, odbywają się za zgodą sądu, poza jednym przypadkiem, tj. wychowanka z Domu nr 2. Zgodnie z postanowieniem sądu (syg. akt Nsm 498/18) wychowanek od 6.05.2019 r. przebywa w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Do grudnia 2019 r. urlopowania chłopca odbywały się za zgodą sądu do babki, która jest opiekunem prawnym (zał. nr 15). Urlopowania w marcu i we wrześniu 2020 r. odbyły się bez pisemnej zgody sądu, jedynie na oświadczenie babki, która zobowiązuje się odwiedzić wnuka w wyznaczonym terminie. W związku z powyższym dyrektor Domów dla Dzieci i Młodzieży

w Łoniowie złożyła stosowne wyjaśnienie (zał. nr 16). Zdaniem osób kontrolujących urlopowania wychowanków do osób bliskich powinny odbywać się za zgodą sądu, ponieważ faktyczną opiekę nad małoletnim sprawuje placówka opiekuńczo – wychowawcza, do której wychowanek został skierowany.

Osoby, które posiadają zgodę sądu na urlopowanie podpisują stosowne oświadczenie zobowiązując się do zapewniania właściwej opieki i bezpieczeństwa oraz odwiezienia dziecka do placówki w wyznaczonym terminie (zał. nr 17). Urlopowania wychowanków do osób bliskich nadzorowane są przez pracownika socjalnego, wychowawców i dyrektora placówki, poprzez wyjazdy do domów rodzinnych w celu sprawdzenia aktualnej sytuacji rodzinnej. Pracownicy placówek dokonują wizyt kontrolnych podczas urlopowania wychowanków, z których sporządzają notatki służbowe (zał. nr 18 i nr 19). Ponadto, informacja o urlopowaniu dzieci do domu rodzinnego, jest także przesyłana do właściwego ośrodka pomocy społecznej.

Praca z rodziną wychowanka prowadzona jest przez pracownika socjalnego. Każdy wychowanek ma założoną teczkę pracy socjalnej, w której znajdują się następujące dokumenty: informacja o wychowanku (zał. nr 20), plan pracy z rodziną na 2020 r. – stwierdzono brak podpisu pracownika socjalnego oraz zatwierdzenia przez dyrektora (zał. nr 21) oraz notatki służbowe na okoliczność rozmowy z rodzicem (zał. nr 22), pracownikiem OPS (zał. nr 23).

W trakcie kontroli przeanalizowano również dokumentację dotyczącą zasadności dalszego pobytu wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 135-136 ustawy w placówce opiekuńczo-wychowawczej zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, ocenia sytuację umieszczonego w niej dziecka w celu:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,

- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przepisów ustawy o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.

Ocena sytuacji dziecka powinna być dokonana z zachowaniem terminów określonych w art. 138 ust. 1 ustawy tj.: nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Zgodnie z art. 138 ust. 2, po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w placówkach powinny zostać przesłane do właściwego sądu.

Z analizy dokumentacji w/w zakresie wynika, że posiedzenie stałego zespołu ds. oceny sytuacji dziecka w okresie kontrolnym tj. od stycznia 2020 r. do 6 października 2020 r. odbyło się raz, co jest niezgodne z przepisami ustawy. W międzyczasie do Domu nr 4 przybyły nowe dzieci (trzyosobowe rodzeństwo – luty 2020 r. oraz troje dzieci w czerwcu, jedno w sierpniu), dla których nie przeprowadzono nawet pierwszego zespołu, na którym omówiono by aktualną sytuację dzieci. Dyrektor Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie złożyła w tej sprawie stosowne wyjaśnienie (zał. nr 24), z którego wynika, że ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju z powodu COVID-19 zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka odbył się tylko w styczniu 2020 r. Ponadto wyjaśniła, że następne posiedzenie zespołu zaplanowane jest na pierwszą połowę listopada b.r. Osoby kontrolujące poinformowały dyrektora Centrum, że w obecnej sytuacji w jakiej znajduje się cały kraj, dokonanie okresowej oceny sytuacji dziecka może odbywać się na podstawie zebranych informacji nt. dziecka i jego rodziny z instytucji posiadających stosowne informacje (ops, szkoła, przedszkole, kurator itp.).

Ostatnie posiedzenie zespołu, na którym omówiono sytuację wszystkich wychowanków przebywających w Domu nr 1, 2, 3 i 4, odbyło się w dniach 27 - 28.01.2020 r. W spotkaniu uczestniczyli m.in.: dyrektor placówek, pracownik socjalny, psycholog, wychowawcy, pedagog szkolny, kurator sądu rejonowego w Staszowie, asystenci rodzin, a także specjalista ds. pomocy instytucjonalnej i psycholog z PCPR w Sandomierzu, co potwierdza załączona lista obecności (zał. nr 25 i nr 26). Z analizy dokumentacji w powyższym zakresie wynika, że z posiedzeń zespołu sporządzane są informacje dotyczące pobytu wychowanka w placówce oraz wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu wychowanka w placówce, które przekazywane są bezpośrednio do sądu (zał. nr 27). Niektóre z tych informacji zawierają nietrafnie sformułowane wnioski (zał. nr 28) np.: „*wskazany dalszy pobyt w placówce ze względu na możliwość rozwoju, nauki, pomocy*”. W ocenie osób kontrolujących wnioski te nie odnoszą się bezpośrednio do sytuacji rodzinnej i prawnej

wychowanka, która świadczyłaby o zasadności dalszego pobytu w placówce. W związku z powyższym, przy dokonywaniu kolejnej oceny zasadności pobytu dziecka w placówce, należy formułować stosowne wnioski stwierdzające, czy pobyt wychowanka w placówce jest zasadny, czy nie i dlaczego.

Ponadto dokument podpisany jest tylko przez wychowawcę bezpośredniego, brak podpisu dyrektora placówek oraz pozostałych uczestników spotkania, którzy zostali wymienieni w składzie zespołu.

Z analizy dokumentacji w/w zakresie, a także informacji zawartej w zał. nr 1 cz. III wynika, że dalszy pobyt w placówkach jest zasadny w przypadku wszystkich wychowanków.

Oprócz tego w dniu 11.05.2020 r. odbyło się posiedzenie zespołu w związku z usamodzielnieniem pełnoletniej wychowanki oraz pozostawieniem w placówce jej syna, do czasu uregulowania sytuacji prawnej (zał. nr 29).

Z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III wynika, że w kontrolowanym okresie nie miały miejsca posiedzenia w trybie pilnym. Natomiast pierwsze posiedzenie zespołu po przyjęciu dziecka do placówki odbywa się zgodnie z zaplanowanymi wcześniej zespołami, chyba, że sytuacja dziecka wymaga wcześniejszego posiedzenia. Zdaniem osób kontrolujących, pierwsze posiedzenie zespołu winno odbyć się w ciągu miesiąca od przybycia dziecka do placówki. Wówczas w spotkaniu może uczestniczyć mniejsza ilość osób (np.: dyrektor, pracownik socjalny, psycholog, wychowawca), które omówią aktualną sytuację dziecka, nakreślą plan pomocy i działania na najbliższy czas. Natomiast w okresie zwiększonego ryzyka z uwagi na epidemię ocena sytuacji dziecka winna odbywać się w ustawowych terminach w gronie pracowników placówki i może być dokonywana na podstawie informacji pozyskanych nt. dziecka i jego rodziny z innych instytucji.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie dotyczące działań placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Wychowankowie placówki mają możliwość kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi zarówno na terenie placówki, jak również poza nią poprzez urlopowania do domu rodzinnego za zgodą sądu. Uchybienia dotyczą: nierealizowania w terminie obowiązku, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w stosunku do 2 dzieci oraz urlopowania wychowanka bez zgody sądu.

Zadanie dotyczące funkcjonowania zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz dokonywania oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce realizowane jest

prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą: zbyt późnego dokonywania pierwszej okresowej oceny sytuacji dzieci po przyjęciu do placówki; braku podpisów wszystkich uczestników zespołu na wnioskach dotyczących zasadności dalszego pobytu; nieprawidłowych sformułowań wniosków dot. zasadności dalszego pobytu wychowanka w placówce.

3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

Podczas kontroli przeprowadzono oględziny placówek, z których sporządzono protokoły (zał. nr 30, nr 31, nr 32 i nr 33), a także przeprowadzono ankietę wśród wychowanków.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, placówki zaspokajają potrzeby dzieci poprzez zapewnienie im:

▪ **pokoje mieszkalnych** – Dom nr 1, 2, 3 i 4 w Łoniowie zapewniają wychowankom pokoje mieszkalne:

- Dom nr 1 – 6 pokoi mieszkalnych dwuosobowych;
- Dom nr 2 – 6 pokoi mieszkalnych dwuosobowych;
- Dom nr 3 – 6 pokoi mieszkalnych dwuosobowych;
- Dom nr 4 – 5 pokoi mieszkalnych dwuosobowych;

Każdy pokój wychowanków wyposażony jest w odpowiednią liczbę łóżek (łóżka jednoosobowe lub piętrowe, a także łóżeczka dla najmłodszych wychowanków w Domu nr 4), biurko z krzesłem, szafy ubraniowe oraz komody. W szafach znajdowały się rzeczy osobiste wychowanków w tym: ubrania, buty, kosmetyki itp. W oknach zawieszono firanki, na podłogach rozłożone dywany. Pościel wychowanków znajdowała się w pojemnikach przy łóżkach.

W trakcie oględzin Domów zwrócono uwagę dyrektorowi na konieczność odświeżenia ścian w pokojach mieszkalnych wychowanków oraz doposażenie pokoi w biurka (Dom nr 4) i lampki nocne. Poza tym pomieszczenia były czyste i panował w nich porządek;

▪ **łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny osobistej** – każda z czterech placówek dysponuje 2 łazienkami (jedna dla chłopców, druga dla dziewczyn), w których znajdują się: prysznice (zwrócono uwagę na połuzowane zasłony prysznicowe), dwie umywalki, wc, szafki na kosmetyki, kosze na pranie.

W łazienkach w trakcie oględzin panował porządek; pomieszczenia zapewniają intymność;

- **miejsca do nauki** - wychowankowie odrabiają prace domowe w swoich pokojach przy biurku. Ponadto mają możliwość nauki we wspólnych pomieszczeniach tj.: salon dolny lub górny;

- **miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności** – w każdej z placówek funkcjonuje aneks kuchenny (odpowiednio przystosowany i wyposażony w sprzęty AGD tj.: kuchenki gazowe z piekarnikiem, mikrofalę, lodówki, czajnik elektryczny) z miejscem do spożywania posiłków (stół z krzesłami). Ponadto przy aneksie znajduje się również spiżarnia, w której przechowywane są produkty spożywcze. Podczas oględzin w lodówkach znajdowały się produkty spożywcze, z których wychowankowie mogli przygotowywać sobie posiłki m.in.: masło, warzywa, dżem, ser żółty, wędlina, mleko, pasztet itp. Jak wynika z informacji zawartej w zał. nr 1 cz. IV, wychowankowie z pomocą wychowawcy przygotowują śniadania, podwieczorki i kolację oraz obiady podczas weekendu;

- **wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku** – w każdej z placówek znajduje się miejsce z wspólną przestrzenią dla wychowanków. Są to salony na parterze i pierwszym piętrze Domu wyposażone w kanapy, stoliki/ławy, szafki, telewizor. Ponadto aneksy kuchenne wyposażone są w odpowiednie miejsce do spożywania posiłków, które również stanowią wspólną przestrzeń;

- **zapewnienia małoletniej w ciąży warunków pobytu odpowiednich do jej potrzeb oraz stałą opiekę psychologiczną i ginekologiczno-płożniczą** – z informacji przekazanych przez dyrektora podczas kontroli wynika, że placówki są w stanie zapewnić warunki małoletniej wychowance w ciąży;

- **wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów** – wszystkie placówki zapewniają wychowankom 5 posiłków dziennie tj.: śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek oraz kolację. Obiad składający się z dwóch dań zapewnia wychowankom firma cateringowa. Analiza jadłospisów obiadowych za miesiąc październik (zał. nr 34) wykazała, że posiłki są odpowiednio zróżnicowane, przystosowane do wymagań rozwojowych oraz pełnowartościowe. Placówki nie posiadają opracowanych jadłospisów pozostałych posiłków przygotowywanych w Domach. Posiłki przygotowywane są zgodnie z sugestiami wychowanków i z dostępnych produktów. Dzienna stawka żywieniowa na jednego wychowanka wynosi 14 zł na dzień (zał.

nr 1 cz. IV). Wychowankowie w poszczególnych placówkach mogą korzystać z aneksów kuchennych, gdzie znajdują się podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje;

▪ **dostępu do opieki zdrowotnej** - wychowankowie placówek mają zapewniony dostęp do usług medycznych i zapisani są do przychodni „Mig – Med” w Świniarach Starych. Wszyscy wychowankowie znajdują się pod kontrolą stomatologiczną. W dokumentacji wychowanków znajdują się zgody rodzica/opiekuna prawnego na leczenie, badania ambulatoryjne (zał. nr 35).

Niektórzy wychowankowie leczeni są specjalistycznie ze względu na określone dolegliwości zdrowotne (zał. nr 1 cz. IV):

- Dom nr 1: 5 wychowanków – poradnia zdrowia psychicznego, 1 wychowanek – alergolog, 1 wychowanek – ortopeda;
- Dom nr 2: 2 wychowanków – okulista, 3 dzieci – poradnia zdrowia psychicznego, 1 wychowanek – ortopeda, 1 – rehabilitant i 1 neurolog;
- Dom nr 3: 1 wychowanek – endokrynolog, 7 wychowanków – poradnia zdrowia psychicznego, 4 dzieci – dermatolog, 3 – okulista, 1 – ginekolog, 2 – kardiolog, 1 – hematolog, 1 – ortopeda, 2 – dermatolog i 1 neurolog;
- Dom nr 4: 1 wychowanek – poradnia alergologiczna.

Spośród dzieci obecnie przebywających w placówkach, leczeniem szpitalnym w okresie kontrolnym zostało objętych 4 wychowanków, w tym: jeden był hospitalizowany na oddziale ortopedycznym ze względu na złamaną ręką, natomiast 3 przebywało w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii – Oddział psychiatrii dziecięcej w Kielcach.

Wychowankowie placówek nie korzystają z produktów leczniczych oraz wyrobów leczniczych z wyjątkiem wychowanków noszących okulary. W Placówce nr 4 jeden wychowanek zażywa mleko HA ze względu na alergię pokarmową, natomiast pozostali wychowankowie doraźnie korzystają z leków przeciwbólowych, syropów oraz tabletek do ssania.

Ponadto wychowankowie placówek ze względu na zaburzenia zachowania, nadpobudliwość przyjmują zgodnie z zleceniami lekarza leki psychotropowe. W Domu nr 1 takich wychowanków jest czterech, w Domu nr 2 trzech, natomiast w Domu Nr 3 – pięcioro dzieci. Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, leki podawane są wychowankom przez wychowawcę pełniącego dyżur. Rodzaj leku oraz jego dawkowanie odnotowane jest w zeszycie medycznym prowadzonym dla każdego wychowanka. W zeszycie odnotowywane są również wizyty u lekarzy (zał. nr 36). Informacje o stanie

zdrowia wychowanków odnotowywane są również w karcie pobytu wychowanka w obszarze *informacje o stanie zdrowia, pobytach w szpitalach i podawanych lekach*.

W Domach przebywa 12 wychowanków, którzy posiadają orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (zał. nr 1 cz. III).

Wszystkie działania związane ze zdrowiem i leczeniem wychowanków podejmowane są zgodnie z opracowanymi procedurami dotyczącymi m.in.: postępowania w razie wypadku oraz konieczności umieszczenia dziecka w szpitalu, działań związanych z leczeniem dziecka w placówce, postępowania wobec wychowanka znajdującego się pod wpływem substancji psychoaktywnych, które zostały wprowadzone Zarządzeniem nr 8/2020 Dyrektora Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie w dniu 14.04.2020 r.

▪ **dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dziecka** – trzech wychowanków z Domu nr 1, czterech wychowanków z Domu nr 2 oraz ośmiu z Domu nr 3 uczestniczy w zajęciach kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych odbywających się na terenie szkół i specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych, do których uczęszczają. Ponadto placówki umożliwiają wychowankom spędzanie wolnego czasu na terenie wokół Domów, gdzie znajduje się plac zabaw oraz siłownia. Troje wychowanków z Domu nr 1 uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych: jeden chłopiec jest zawodnikiem KS „Agrikola Łoniów”, natomiast dwie dziewczyny należą do zespołu muzycznego „Czerwone korale” działającego przy PSP Łoniów. W placówkach organizowane są również dla wychowanków wyjazdy wakacyjne i feryjne. Wychowankowie placówek w ramach ostatnich wakacji uczestniczyli w wyjeździe na kolonię do Nowosielca oraz Pogorzelic;

▪ **odzieży, obuwia, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego, środków higieny osobistej a także podręczników, pomocy i przyborów szkolnych** - wszyscy wychowankowie posiadają odpowiednią ilość odzieży, bielizny i obuwia, adekwatną do wieku i potrzeb wychowanków, a także do pory roku. Odzież znajdowała się w pokojach wychowanków w ich szafach. Zgodnie z informacją zawartą w zał. nr 1 cz. IV zakupy odzieży, obuwia i innych potrzebnych rzeczy wychowankowie dokonują wraz z wychowawcą, co jest podyktowane problemami związanymi z wystawianiem dla Centrum Administracyjnego stosowanych/odpowiednich faktur za zakupy. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że placówki przeznaczyły na zakupy odzieży, obuwia, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, dla jednego wychowanka w bieżącym roku następujące kwoty: Dom nr 1 – 802,55 zł, Dom nr 2 – 806,36 zł, Dom nr 3 – 857,22 zł i Dom

nr 4 – 677,03 zł. W placówkach prowadzone są dla każdego wychowanka *karty odzieżowe*, w których odnotowywane są zakupione i wydane ubrania, bielizna i obuwie (zał. nr 37).

Wychowankowie zaopatrywani są na bieżąco w środki higieny osobistej stosownie do wieku i potrzeb, tj.: mydło, pastę do zębów, szampon i odżywki do włosów, antyperspirant, żel pod prysznic, pianki i maszynki do golenia, kremy do rąk i twarzy, podpaski, wkładki i inne, w zależności od indywidualnych potrzeb podopiecznych. Wszyscy wychowankowie w wieku szkolnym zostali również zaopatrzeni w komplety podręczników i przybory szkolne. Placówka dysponuje zabawkami odpowiednimi do wieku rozwojowego wychowanków;

▪ **kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla dzieci od 5 roku życia, nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% kwoty o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy, ustalonej co miesiąc przez dyrektor placówki** – od 14.04.2020 r. w placówkach obowiązuje nowa *Procedura przyznawania kwoty do własnego dysponowania przez dziecko („kieszonkowe”)*. Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz w/w procedurą, kieszonkowe otrzymują wychowankowie placówek powyżej 5 r.ż., nie mniej niż 10 zł miesięcznie i nie więcej niż 80 zł. Kwota wyjściowa kieszonkowego dla wszystkich wychowanków wynosi 30 zł i może zostać podwyższona za określone zachowania wychowanka. Listę kieszonkowego opracowuje wychowawca wraz z dziećmi, które są informowane o wysokości przyznanej kwoty, następnie lista z uwagami przedstawiana jest dyrektorowi placówek (zał. nr 38). Listę sporządza koordynator domów, pobiera pieniądze i przekazuje wychowawcom. Wychowawcy za pokwitowaniem wydają pieniądze dzieciom. Analiza wypłat kieszonkowego z miesięcy lipiec, sierpień i wrzesień wykazała, że wychowankowie otrzymywali kwoty od 10 zł do 80 zł (zał. nr 39). Zgodnie z *Procedurą* osobami upoważnionymi do pokwitowania odbioru kieszonkowego za dzieci młodsze lub wychowanków przebywających poza placówkami jest wychowawca bezpośredni lub koordynator Domu;

▪ **dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością, w której znajduje się placówka oraz w systemie nauczania indywidualnego oraz opłaty za pobyt w bursie lub internatach jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością w której znajduje się placówka, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych** – wychowankowie placówek mają zapewniony dostęp do nauki oraz uczęszczają do: samorządowego przedszkola w Łoniowie (4 wychowanków); szkoły podstawowej (15 wychowanków), szkół ponadpodstawowych (11 wychowanków), a także do MOS (1 wychowanek), SOSW (5 wychowanków), MOW (1 wychowanek) oraz Ośrodka Edukacyjno – Rehabilitacyjnego „Radość Życia” w Sandomierzu (4 wychowanków).

Szczegółowe informacje nt. szkół, do których uczęszczają wychowankowie poszczególnych placówek zawiera załącznik nr 1 cz. IV.

Spośród wychowanków przebywających w placówkach 14 posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 1 wychowanek opinię o psychologiczno – pedagogiczną o dostosowaniu nauki. W placówkach nie ma wychowanków posiadających nauczanie indywidualne. Wychowankom w nauce oraz bieżącym odrabianiu prac domowych pomagają wychowawcy, psycholog i dyrektor. Przed wybuchem epidemii do placówki w celu pomocy przy odrabianiu lekcji pomagała także młodzież z Sandomierza, nauczyciel matematyki i fizyki z LO w Sandomierzu oraz panie – wolontariuszki, które uczyły matematyki i j. angielskiego;

▪ **opłatę za pobyt w bursie lub internacie oraz pokrycia kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką** – placówki zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku do kontroli nr 1 cz. IV oraz zał. nr 40 pokrywają:

a) Placówka nr 1:

– koszty pobytu w MOS – 1 wychowanek – 360 zł;

b) Placówka nr 2:

– koszty pobytu w SOSW w Grębowie – 1 wychowanka – 231 zł;

– koszt pobytu w SOSW w Jałowesach – 2 osoby – 270 zł/os.;

c) Placówka nr 3:

– koszty pobytu w MOS Solec n. Wisłą – 1 wychowanka – 360 zł;

– koszt pobytu w MOW w Podgłębokie – 1 wychowanka – 496 zł;

– koszt pobytu w SOSW w Jałowesach – 1 wychowanek – 270 zł;

– koszt pobytu w SOSW w Niemienicach – 1 Wychowanka – 230 zł;

d) Placówka nr 4: żaden z wychowanków nie mieszka poza placówką.

Ponadto placówki pokrywają także koszty przejazdów na dodatkowe zajęcia w zakresie zainteresowań, terapii, wizyt lekarskich itp.;

▪ **respektowania praw dziecka** - z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że prawa i obowiązki dziecka umieszczonego w Domach są wywieszane w widocznym miejscu w każdej z placówek (zał. nr 41). Wychowankowie informowani są o swoich prawach podczas rozmów z wychowawcami oraz wiedzą, kto stoi na straży ich praw. Ponadto opracowana została *Procedura w przypadku stwierdzenia łamania praw dziecka*, zgodnie z którą dyrektor placówek przeprowadza postępowanie wyjaśniające ewentualne łamanie

praw oraz o powyższym fakcie informuje odpowiednie instytucje w zależności od rangi sprawy. Wychowanek zostaje otoczony specjalistyczną pomocą psychologa, a w razie potrzeby również medyczną. O sytuacji naruszenia praw dziecka dyrektor informuje rodziców lub opiekuna prawnego pokrzywdzonego dziecka.

Placówki realizując swoje zadania współpracują z różnymi instytucjami w szczególności: powiatowymi centrami pomocy rodzinie i ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu rodziców biologicznych dziecka, Świętokrzyskim Ośrodkiem Adopcyjnym, szkołami, do których uczęszczają dzieci, sądami rodzinnymi, kuratorami sądowymi oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Podsumowując, stwierdzić należy, że zadanie dotyczące zaspokajania potrzeb dzieci i respektowanie ich praw realizowane jest prawidłowo. Wychowankowie mają zapewnione odpowiednie warunki do prawidłowego rozwoju psychicznego, fizycznego i kulturalnego. Placówki respektują prawa dziecka.

Uwagi w zakresie realizacji powyższego punktu dotyczą: odświeżenia ścian w pokojach wychowanków, doposażenia pokoi w braku biurka (Dom nr 4) oraz lampki noce. Osoby kontrolujące zwróciły również uwagę na potrzebę naprawy zasłon prysznicowych.

4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą organizacji pracy w placówkach oraz indywidualną wychowanków w nich przebywających, o której mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej tj.:

Ewidencja wychowanków – ewidencje w formie *Księgi wychowanków* prowadzone są dla każdej z placówek odrębnie i zawierają informacje określone w § 17 ust. 5 w/w rozporządzenia tj.: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia dziecka; adres ostatniego zamieszkania; dane rodziców/opiekunów prawnych, a ponadto dodatkowe informacje tj.: pesel, data i miejsce przyjęcia, data i przyczyna skreślenia, adres placówki, do której wychowanek został przeniesiony. Stwierdzono, że liczba wpisów w ewidencjach jest zgodna z liczbą wychowanków przebywających w placówkach na dzień kontroli, a wpisy związane ze skreśleniem lub przeniesieniem dokonywane są na bieżąco.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Akta osobowe wychowanków - w trakcie kontroli przeanalizowano akta osobowe wszystkich wychowanków. Stwierdzono, że akta prowadzone są zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1-5 w/w rozporządzenia i zawierają m.in.: odpisy aktu urodzenia dziecka, postanowienia sądu, skierowania do placówki, zaświadczenia o zameldowaniu na pobyt czasowy, dokumentacje medyczną i szkolną (m.in. świadectwa szkolne, opinie psychologiczno-pedagogiczne, orzeczenia o niepełnosprawności lub o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie psychologiczne), korespondencję z sądami/ośrodkami pomocy społecznej i in. instytucjami, zgody/brak zgody sądu na urlopowanie, notatki służbowe, opinie o wychowankach. Zgodnie z opracowaną *Procedurą przyjęcia dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej*, osoba przyjmująca dziecko jest zobowiązana wypełnić następujące dokumenty: karta danych osobowych dziecka, kartę przyjęcia do placówki, odpowiednie zgody rodziców/opiekunów prawnych dotyczące leczenia, transportu wizerunku dziecka. Powyższe dokumenty znajdują się w aktach wychowanków.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Diagnozy psychofizyczne (zał. nr 42) - zostały opracowane zgodnie z § 14 w/w rozporządzenia dla wszystkich wychowanków przez psychologa zatrudnionego w Centrum. Diagnozy nie posiadają dat opracowania, zatem w stosunku do nowoprzyjętych dzieci nie można stwierdzić czy są sporządzane niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki. Stwierdzono, że w przypadku wychowanków umieszczonych w placówce we wcześniejszym okresie, diagnozy zostały uzupełnione zgodnie z zaleceniami wydanymi w wyniku kontroli przeprowadzonej w listopadzie 2016 r. Diagnozy zawierają podstawowe dane tj.: imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia, imiona i nazwiska rodziców, nr i adres Domu, w którym dziecko przebywa, datę przyjęcia do placówki. W diagnozach uwzględniono analizę obszarów, o których mowa w/w rozporządzeniu oraz zawarto zalecenia do dalszej pracy wyznaczone odpowiednio do wieku, rozwoju i potrzeb dziecka.

Zadanie realizowane prawidłowe. Uwagi osób kontrolujących dotyczą braku dat opracowania diagnoz.

Plany pomocy dzieciom – w trakcie kontroli stwierdzono, że dla wszystkich wychowanków opracowane zostały plany pomocy dziecku. W większości plany sporządzone są wg jednego wzoru, a zawarte w nich działania odnoszą się głównie do trzech obszarów: rodzina, szkoła,

placówka. W pojedynczych przypadkach wzór planu różni się od pozostałych. Plany nie zawierają celu głównego, a cele szczegółowe przypisane dla wskazanych obszarów są w większości powielane. W niektórych planach nie wskazano żadnego celu. Terminy realizacji w planach są różnie określone np. cały rok, rok szkolny, lipiec- grudzień, wrzesień 2020 - luty 2021, I półrocze. Zadania i formy realizacji w większości planów zostały skopiowane, nie są zindywidualizowane i nie wynikają z potrzeb dziecka, albo są nieznacznie zmodyfikowane tylko w wybranym obszarze. W niektórych planach te same działania zostały wskazane zarówno przy młodszych dzieciach, jak i przy nastolatkach. W większości planów brak daty sporządzenia. W planach brak podpisów wychowanków potwierdzających, że przy ich opracowaniu uwzględniono zdanie dziecka (dotyczy planów wychowanków, których rozwój fizyczny, psychiczny, stan zdrowia i stopień dojrzałości pozwalają uwzględnić ich zdanie zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia). Żaden plan nie został opracowany we współpracy z asystentem rodziny lub innym podmiotem prowadzącym pracę z rodziną dziecka (§ 15 ust. 1 rozporządzenia i art. 100 ust. 1 ustawy). Ponadto żaden z planów nie zawierał podsumowania ani odniesienia do poprzednich planów lub ustaleń z zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Plany nie są modyfikowane, a wręcz powielane na kolejny okres lub zmieniane poprzez dodanie tylko jednego zdania w wybranym obszarze. W niektórych planach nie wskazano osób odpowiedzialnych za realizację zadań. Tylko w pojedynczych przypadkach plany zawierają wpisy adekwatne do sytuacji dziecka i można je uznać za prawidłowo prowadzone. Ponadto zalecenia w zakresie zmodyfikowania planów pomocy dziecku i opracowywania ich zgodnie z przepisami prawa były już wydawane w wyniku poprzednich kontroli, należy zatem uznać że zalecenie pokontrolne nie zostało zrealizowane. W opinii osób kontrolujących plany zostały przygotowane na potrzeby kontroli.

Z uwagi na powyższe zadanie realizowane nieprawidłowo.

Karty pobytu dzieci (zał. nr 43) - prowadzone są dla każdego wychowanka. W wyniku analizy dokumentacji w/w zakresie stwierdzono, że w większości karty są prowadzone systematycznie, wpisy są uzupełniane co miesiąc i odzwierciedlają sytuację dziecka. Karty zawierają podpis wychowawców. Ponadto stwierdzono: w Domu nr 1 w przypadku kart prowadzonych dla 3 wychowanków brakuje obszaru związanego z opisem relacji z rodziną i osobami bliskimi; w Domu nr 3 w przypadku jednego wychowanka brak kart pobytu za miesiąc lipiec i sierpień b. r. oraz w przypadku 1 wychowanka brak karty za miesiąc sierpień; w Domu nr 4 w przypadku 1 wychowanka w dokumentacji widniała tylko karta z miesiąc styczeń b.r. - natomiast brak kart za kolejne miesiące; nie wszystkie karty zawierają datę

sporządzenia; w przypadku kilku kart w niektórych w obszarach brak jakichkolwiek wpisów (najczęściej w obszarze dotyczącym przyjmowania leków, pobytu w szpitalu, rozwoju dziecka, stanie zdrowia) – w opinii osób kontrolujących wówczas należy umieścić krótką adnotację np. nie przebywał w szpitalu, nie przyjmował leków itp.

Z uwagi na powyższe zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami.

Zgodnie z § 17 ust. 4 w/w rozporządzenia w placówkach prowadzona jest również dokumentacja przez psychologa tj.:

Arkusze badań i obserwacji psychologicznych (zał. nr 44) – dokument prowadzony w formie tabelarycznej zawiera: imię i nazwisko wychowanka, datę, rodzaj badania/obserwacji, podpis psychologa. Obserwacje dotyczą m.in. zachowania wychowanków, ich funkcjonowania w grupie, sposobów komunikowania się i nawiązywania relacji. Natomiast badania dotyczą m.in. ogólnego rozwoju wychowanków, sposobów reagowania na trudne sytuacje, mechanizmów samokontroli.

Karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa – dokument pn. *Karta pracy z dzieckiem* (zał. nr 45), prowadzony jest dla każdego wychowanka. Karty zawierają: imię i nazwisko dziecka, datę urodzenia, datę i zakres podjętych czynności, podpis psychologa. Formy pracy psychologa to głównie: indywidualne rozmowy o charakterze wspierającym, terapeutycznym, psychoprophylaktycznym; zajęcia specjalistyczne o określonej tematyce dostosowanej do potrzeb dziecka; zabawy i ćwiczenia psychoedukacyjne.

Ponadto dla każdego wychowanka zostały opracowane opinie psychologiczne (zał. nr 46) oraz programy indywidualnej terapii psychologicznej (zał. nr 47).

Zgodnie z zaleceniami wydanymi w wyniku kontroli w trybie uproszczonym przeprowadzonej w 2019 r. psycholog przeprowadził w placówce warsztaty specjalistyczne. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu *Program zajęć terapeutycznych dla młodzieży z zaburzeniami zachowania i samooceny*. W zajęciach, które zrealizowano w okresie grudzień 2019 – maj 2020, uczestniczyły 3 wychowanki. W ramach programu zaplanowano 12 spotkań jeden raz w tygodniu. Głównym celem *Programu* było dostarczenie wychowankom okazji do przeżywania pozytywnych doświadczeń społecznych korygujących obraz siebie, umożliwienie nabycia umiejętności radzenia sobie z własną nadpobudliwością oraz stworzenie okazji do odreagowania napięć leżących u podłoża nadpobudliwych zachowań, a także sposobów radzenia sobie z objawami własnej nadpobudliwości.

Praca psychologa realizowana jest w oparciu o *z Plan pracy i terapii psychologicznej Dzieci i Młodzieży w Łoniowie* (zał. nr 48). Z harmonogramu pracy wynika, że psycholog pracuje głównie w godzinach popołudniowych (np. 15:00-21:00), a w okresie wakacyjnym pełni również poranne dyżury (np. 9:00-14:00, 9:30-17:30). Psycholog pracuje w oparciu o wystandaryzowane narzędzia badawcze tj.: kwestionariusze, testy, metryki zadań, arkusze obserwacji i inne.

Zadanie w zakresie dokumentacji prowadzonej przez psychologa realizowane prawidłowo.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród wychowanków.

W trakcie czynności kontrolnych poproszono wychowawców z poszczególnych placówek o przekazanie wychowankom anonimowych ankiet do wypełnienia. Ankieta została wypełniona łącznie przez 27 wychowanków (zał. nr 49).

Z analizy odpowiedzi wychowanków wynika, że 26 z nich stwierdziło, że placówki zapewniają im odpowiednie warunki pobytu, 1 osoba stwierdziła, że nie. Dwie osoby – (wychowankowie z Domu nr 2) wskazały, że w pokojach brakuje im lampek nocnych. Na pytanie czy placówka zapewnia odpowiednią odzież i obuwie przystosowane do panującej pory roku 25 wychowanków odpowiedziało twierdząco, w 2 przypadkach brak odpowiedzi. Wszyscy wychowankowie potwierdzili, że placówka zapewnia im środki czystości, smaczne posiłki oraz bieliznę osobista. Spośród ankietowanych 25 wychowanków stwierdziło, że czują się najedzeni, natomiast 2 wskazało odpowiedź „nie zawsze”. Na pytanie czy możesz zdecydować co jest w jadłospisie, co jadasz – 24 wychowanków udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 3 wychowanków odpowiedzi „nie”, z czego dwóch wskazało „tylko w weekendy”. Na pytanie ile razy jadasz posiłki 13 wychowanków odpowiedziało „zawsze jak jestem głodny”, 8 – pięć razy, 3 – cztery razy, 1 – jeden raz, w dwóch przypadkach nie udzielono odpowiedzi. 26 wychowanków potwierdziło, że ma całodobowy dostęp do jedzenia i picia, 1 osoba udzieliła odpowiedzi „nie zawsze”. Wszyscy wychowankowie potwierdzili, że otrzymują kieszonkowe, najczęściej wskazano, że kwota kieszonkowego mieści się w przedziale 10-80 zł.

Na pytanie dotyczące pomocy medycznej - 26 wychowanków odpowiedziało, że zawsze może liczyć na taką pomoc, 1 wychowanek udzielił odpowiedzi „nie”.

Na pytanie o możliwość wypowiedzania własnego zdania na tematy, które są ważne dla wychowanków w 23 przypadkach udzielono odpowiedzi „tak”, w 4 - „tylko czasami”. W ankiecie 26 wychowanków potwierdziło, że ma możliwość rozwijania własnych zainteresowań zarówno na terenie placówki, jak i poza nią, w 1 przypadku udzielono

odpowiedzi „nie, nie mam zainteresowań”. Jako osoby, do których wychowankowie mogą zwrócić się po pomoc wskazywano: dyrektor (15), wychowawca (22), pedagog (7), psycholog (14), kolega/koleżanka (17), w dwóch przypadkach dodatkowo wskazano przyjaciółki i znajomych.

Na pytanie czy masz możliwość kontaktu z pedagogiem w placówce 14 wychowanków udzieliło odpowiedzi „tak, mam możliwość”, 8 - „nie mam takiej potrzeby, 2 - „nie mam takiej możliwości, 3 - brak odpowiedzi. Natomiast na pytanie czy masz możliwość kontaktu z psychologiem w placówce 24 wychowanków udzieliło odpowiedzi „tak, mam taką możliwość”, natomiast 3 odpowiedziało „nie, nie mam takiej potrzeby”.

W zakresie pytań dotyczących wychowawców, większość ankietowanych wychowanków potwierdziła, że wychowawcy rozmawiają z nimi na temat ich samopoczucia (22), rodziny (21), sukcesów/kłopotów (24), zalet/mocnych cech (24); 20 wychowanków wskazało, że czują się docenieni przez wychowawców, 5 wskazało „czasami”, 1 „nie”. Natomiast na pytanie czy są przez nich chwaleni – 20 potwierdziło, że tak, 6 wskazało „czasami”, 1 „nie”. W jednej ankiecie nie wskazano żadnej odpowiedzi, napisano natomiast „tylko krytykują”. Na kolejne pytanie odpowiedziano następująco - czy twój wychowawca:

- organizuje wiele zajęć integrujących grupę (14 – tak, 2 – nie, 8 - czasami, 2 - nigdy)
- dostrzega i docenia osiągnięcia Twoje i Twoich kolegów i koleżanek (27 – tak)
- prowadzi ciekawe zajęcia, warsztaty, wycieczki (19 – tak, 2 – nie, 6 - czasami)
- dba o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży (27 – tak)
- interesuje się kłopotami i problemami dzieci i młodzieży (26 – tak, 1 – nie)
- przestrzega praw dziecka (26 – tak, 1 – nie)
- pomaga rozwiązać twoje problemy (26 – tak, 1 – czasami)
- pomaga podczas nauki (24 – tak, 3 – brak odpowiedzi).

Na pytanie otwarte dotyczące atmosfery jaka panuje w placówce wychowankowie odpowiadali: ciepła (16), serdeczna (15), życzliwa (17), przyjazna (16), rodzinna (14, raz wskazano „czasami”), w 2 przypadkach dopisano „, podoba mi się”. Wychowankowie w 26 przypadkach stwierdzili, że czują się dobrze w placówce, w pojedynczych przypadkach odpowiedziano nie, nie wiem oraz nie udzielono odpowiedzi.

Relacje i kontakty z innymi wychowankami w placówce oceniono w ankietach w następujący sposób: są bardzo dobre – 9, są dobre – 9, są bardzo różne: i złe i dobre – 9. Natomiast w zakresie relacji wychowanków z kadrą placówek wskazano: są bardzo dobre – 8,

są dobre – 12, są bardzo różne: i złe i dobre – 7. W obu pytaniach nie wskazano, że relacje w placówce są zdecydowanie złe.

W 19 ankietach wychowankowie wskazali, że prawie zawsze mogą uczestniczyć w imprezach i zajęciach dodatkowych organizowanych przez placówkę, w 5 - często oraz w 3 - rzadko. Najczęściej wskazywano, że są to: wycieczki, spotkania okolicznościowe, kino, wyjazdy wakacyjne, basen.

Wszyscy ankietowani wychowankowie (27) potwierdzili, że mają możliwość swobodnego kontaktowania się z przyjaciółmi/znajomymi, natomiast 26 potwierdziło, że kontaktują się z rodzicami i krewnymi, w 1 ankiecie nie udzielono odpowiedzi.

Z ankiety wynika, że w większości wychowankowie zostali zapoznani z: regulaminem placówek (26 – tak, 1 - „mniej więcej”); regulaminem kieszonkowego (24 - tak, 2 – nie); Konwencją Praw Dziecka (21 – tak, 3 – nie). W placówkach nie funkcjonuje samorząd wychowanków. W ankiecie 22 wychowanków wskazało, że są informowani o ważnych wydarzeniach w placówce, o planach i zmianach dotyczących wychowanków i kadry, 3 wychowanków wskazało, że nie, 1 wychowanek udzielił odpowiedzi nie wiem, natomiast w 1 ankiecie brak odpowiedzi. Większość wychowanków (23) zna zasady bezpiecznego pobytu w placówce, 4 wychowanków nie udzieliło odpowiedzi.

Na pytanie czy w placówce zdarzały się Tobie lub Twoim kolegom takie zachowanie jak..., wychowankowie odpowiedzieli następująco: wagary: 15 – tak, 8 – nie, 3 – sporadycznie; kradzież: 8 - tak, 17 – nie, 1 – sporadycznie; picie alkoholu: 10 – tak, 16 – nie; palenie papierosów: 14 – tak, 11 – nie, 1 – sporadycznie; zażywanie narkotyków: 3 – tak; 23 nie. W jednej ankiecie nie udzielono odpowiedzi na powyższe pytanie.

Jako osoby czuwające w placówce nad przestrzeganiem i realizacją praw oraz obowiązków wychowankowie wskazali głównie dyrektora i wychowawców (26), psychologa (24), samego siebie (21), pedagoga (15)koledzy/koleżanki (13), nikt (1), 6 osób napisało „to zależy”, 2 nie udzieliły odpowiedzi. Wychowankowie w 26 ankietach potwierdzili, że prawa i obowiązki są dla nich jasne i zrozumiałe, 1 osoba wskazała „tylko niektóre”. Natomiast na pytanie czy w twojej placówce przestrzegane są prawa dziecka udzielono 25 odpowiedzi twierdzących oraz 2 „trudno powiedzieć”.

Ankietowani (25 wychowanków) potwierdzili, że wiedzą jakie nagrody i kary funkcjonują w placówce, 2 osoby, że nie wiedzą; dla 23 wychowanków kary i nagrody są jasne i zrozumiałe, 4 wychowanków wskazało „nie zawsze”; 18 wychowanków potwierdziło, że mogą odwoływać się od kar, 3 – nie, 3- nie zawsze – 3 nie udzieliło odpowiedzi.

Ostatnie pytania ankiety dotyczyły z czego wychowankowie są zadowoleni w placówce i co chcieliby zmienić. Wychowankowie odpowiedzieli, że są zadowoleni: *z atmosfery; wszystkiego; że mam duże kieszonkowe i dostęp do internetu; z własnego czasu; że możemy normalnie funkcjonować; z pomocy w lekcjach; że mam z kim porozmawiać i wiele innych; że mogę chodzić na terapię; wychowawców, dobrego jedzenia, placu zabaw, siłowni, dobrego kieszonkowego, że zawsze jest jedzenie i ciepło.* W placówce chcieliby zmienić: *możliwość wychodzenia na dłuższe pory; możliwość noszenia telefonu do szkoły; zachowanie innych wychowanków, większe kieszonkowe, nie zostawiać telefonów na noc.*

Podsumowując stwierdzić należy, że odpowiedzi zawarte w ankietach wyrażają pozytywną opinię wychowanków na temat placówek.

Ustaleń dokonano w oparciu o:

- rozmowę z dyrektorem Centrum, wychowawcami - koordynatorami,
- analizę dokumentacji dotyczącej funkcjonowania placówek oraz indywidualnej wychowanków,
- anonimową ankietę wypełnioną przez wychowanków,
- informacje pisemne sporządzone na okoliczność kontroli, które stanowią załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia,
- oględzin i wizji lokalnej pomieszczeń placówek.

W wyniku kontroli wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Dokonać stosownych zmian w Regulaminach Organizacyjnych Domów w zakresie wieku dzieci przyjmowanych do placówek, zgodnie z art. 231 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Przyjmować do Placówek dzieci powyżej 10 r.ż. zgodnie z art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. W przypadku osób pracujących z dziećmi na stanowisku opiekuna uzupełnić kwalifikacje potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Realizować obowiązek, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Wychowanków urlopować do domu rodzinnego za zgodą sądu.

6. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać zgodnie z przepisami określonymi w art. 136-138 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz uwagami zawartymi w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.
7. Plany pomocy dziecku opracowywać zgodnie z § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz art. 100 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej biorąc pod uwagę indywidualną sytuację i potrzeby każdego dziecka.
8. Rzetelnie wypełniać wszelką prowadzoną w placówkach dokumentację, zgodnie z uwagami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.

Wystąpienie pokontrolne sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r., poz. 821) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Anne Krupa - Pawlowska
Katarzyna Arędonowska
(podpisy inspektorów)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Jarosław Pasek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolę)